

RÅDMANNENS FORSLAG

1 Innledning

Framtidens utfordringer krever handling nå

Stavanger kommune skal videreutvikle gode velferdstjenester de neste fire årene for å ruste kommunen for strammere økonomiske rammebetingelser på lang sikt. Betydelige demografiske endringer og økt press på velferdstjenestene vil kreve både nye arbeidsprosesser og teknologi. Stavanger kommune vil møte utfordringene gjennom kunnskapsbasert utvikling, innovasjon og digitalisering på alle tjenesteområder. Dette handler om å forenkle, forbedre og fornye de tjenestene kommunen skal levere i framtiden.

Fortsatt gode tjenester

Konjunktorendringene i regionen de siste årene har påvirket Stavanger kommunes økonomi med lav vekst i skatteinntektene. Driftsnivået er tilpasset til de økonomiske rammene. Likevel viser sammenligninger med andre kommuner at Stavanger fortsatt leverer gode tjenester til innbyggerne innenfor de aller fleste tjenesteområdene. Dette gjør at Stavanger kommune har et handlingsrom for å ta nye grep.

Langsiktige velferdsutfordringer krever grep i dag

Demografiutviklingen på sikt, med en aldrende befolkning og færre yrkesaktive per pensjonist, utfordrer både utgifts- og inntektssiden til kommunene i årene framover, jf. den nasjonale [perspektivmeldingen 2017](#).

(https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/norsk_okonomi/perspektivmeldingen-2017/id2484715/) Framover vil vekstimpulsene til alle kommunene bli strammere. Det forventes også at rentene vil bli høyere og dette vil tyngte kommuner med høy gjeldsbelastning. Langsiktige drifts- og investeringsanalyser på lokale forhold viser at det er nødvendig for Stavanger kommune å ta grep i dag. Dagens kostnadsnivå vil ikke være bærekraftig.

Nye arbeidsformer og digitale løsninger

For å opprettholde det samme velferdsnivået på viktige områder må kommunen løse oppgavene på nye måter. Dette vil kreve nye kompetanser og ny kunnskap. Gjennom samarbeid på tvers av organisasjonen og med aktører utenfor organisasjonen må det jobbes målrettet med innovasjon for å utvikle gode og effektive tjenester. Den teknologiske utviklingen har beveget seg raskt, med store framskritt innenfor blant annet robotisering og kunstig intelligens, og mye tyder på at utviklingshastigheten vil øke i årene som kommer.

Digital teknologi forventes å gi det største potensialet for effektivisering i Stavanger kommune. Innføring av ny teknologi må imidlertid skje gjennom planlagte og koordinerte prosesser slik at kommunens innbyggere fortsatt får gode og trygge tjenester. I denne perioden skal det satses særskilt på å kartlegge arbeidsprosesser som kan være aktuelle for digitalisering. Kommunen må jobbe sammen med andre kommuner og private aktører for å finne de beste teknologiske løsningene.

Leve HELE LIVET og velferdsteknologi

Omstillingsprogrammet *Leve HELE LIVET* videreføres i planperioden og utvides gradvis til flere brukergrupper, uavhengig av alder og funksjonsnivå. Velferdsteknologi skal være en integrert del av kommunens tjenestetilbud, og bidra til å utsette eller redusere behovet for kommunale tjenester.

En god oppvekst for barn og unge

Gjennom god kvalitet i barnehager, skoler og øvrig tjenestetilbud, skal kommunen bidra til å ruste barn og unge til å bli aktive deltakere i samfunns- og arbeidsliv. Stavanger satser på rekruttering og kompetanseutvikling for å sikre nok kvalifiserte ansatte.

Fra og med 2018 disponerer alle elever fra 2.-10. trinn sin egen digitale enhet. På nyåret 2019 inkluderes også 1. trinn, og Stavanger vil da nå målet om at alle elever og lærere i skolen skal disponere sin egen digitale enhet til bruk i læringsarbeidet. Det er viktig å utnytte de nye mulighetene verktøyene gir til å involvere og aktivisere elevene mer i undervisningen, og til å variere og tilpasse opplæringen. Digitalisering skal også bidra til økt involvering av foresatte som en ressurs i utdanningsløpet.

En klimavennlig og attraktiv by

Stavanger må ta sin del av de nasjonale forpliktelsene til reduksjon i klimagassutslipp og bidra til et lavutslippssamfunn. God areal- og transportplanlegging skal tilrettelegge for en byutvikling med miljøvennlig transport og reduksjon i klimagassutslipp fra fossil energi. I planperioden vil flere av de store prosjektene i bymiljøpakken være under arbeid og bidra til at Stavanger kommune når null-vekstmålet for personbiltrafikken. Stavanger kommune skal også redusere sine egne klimagassutslipp gjennom bruk av nye energi- og varmeløsninger og bedre energistyring av kommunale bygg. Videre satsing på smartby-løsninger skal også bidra til en klimavennlig og attraktiv by.

Nye Stavanger etableres i 2020

1. januar 2020 slås dagens Stavanger kommune sammen med Rennesøy og Finnøy kommuner. Arbeidet med å forberede denne sammenslåingen har pågått i hele 2018 og vil i stor grad prege arbeidet i 2019. Å danne en ny kommune gir muligheter for å tenke nytt om hvordan man lager gode tjenester i samarbeid med innbyggerne.

Netto driftsresultat

Høstens vedtak i Fellesnemnda (**FN sak 37/18** (<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/STAVANGER/Meetings/Details/693275?agendaItemId=215859>)) legger til grunn et netto driftsresultat som er større enn 2 % og minimum 3 % på sikt. Dette er fulgt opp med det foreliggende forslaget med et gjennomsnittlig netto driftsresultat på 2,0 % i planperioden. Et langsiktig mål om et netto driftsresultat på 3 % har ikke vært mulig å få til i denne handlingsperioden.

Økning i driften

Rådmannens forslag til driftsbudsjett i planperioden handler i stor grad om videreføring av gjeldende handlings- og økonomiplan og vedtak fattet i forbindelse med tertialrapporteringene gjennom året 2018. Samlet sett innebærer budsjettforslaget en netto økning på kr 218 mill. (3,2 %) for tjenesteområdene. Helårsvirkningen av lønnsoppgjør 2018 utgjør kr 117 mill. Korrigert for dette er netto endring på tjenesteområdene kr 101 mill. i 2019. Økningen gjelder blant annet barnehage, skole, barnevern, hjemmetjenestene, avlastning og heldøgns omsorg.

Høyt investeringsnivå

Investeringsnivået for kommunen ligger fortsatt høyt med kr 6,1 mrd. i planperioden. Hovedprioriteringene er bygging og rehabilitering av skoler, barnehager, omsorgsbygg, brannstasjoner og administrasjonsbygg. Anskaffelser og utvikling av eiendommer, rehabilitering og oppføring av nye park- og idrettsanlegg er også prioriterte investeringer i denne planperioden.

Egenfinansieringen av investeringene er gjennomsnittlig 43 % i fireårsperioden og dette er under det langsiktige målet på minst 50 %. Gjeldsgraden for bykassen øker fra 65 % i 2019 til 72 % i 2022. Moderat vekst i driftsinntektene i kombinasjon med en høy netto vekst i gjeldsnivået som følge av høyt låneopptak, medfører at gjeldsgraden stiger til et nivå som ligger over det langsiktige målet på 60 %.

Optimisme i regionen

De økonomiske utsiktene for regionen er i bedring, sysselsettingsutviklingen er positiv og arbeidsledigheten er lavere. Det er gjennomført betydelige omstillinger i regionen de siste årene. Den teknologiske utviklingen har bidratt til at mange kostnadskrevende arbeidsprosesser har blitt effektivisert og utføres på en annen måte i dag. Stavanger kommune må være til stede og følge den teknologiske utviklingen. Ved å gå foran skal Stavanger skape framtidens tjenester sammen med innbyggere og næringsliv.

Stavanger, 5. oktober 2018

Per Kristian Vareide

rådmann